

Резюме на становището на Европейския надзорен орган по защита на данните относно съобщението на Европейската комисия до Съвета и Европейския парламент за създаването на Европейски център по киберпрестъпност

(Пълният текст на настоящото становище може да бъде намерен на английски, френски и немски език на уебсайта на ЕНОЗД: <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 336/05)

1. Въведение

1.1. Консултация с ЕНОЗД

1. На 28 март 2012 г. Комисията прие съобщение със заглавие „Борбата с престъпността в дигиталната ера: създаване на Европейски център по киберпрестъпност“⁽¹⁾.

2. ЕНОЗД отбелязва, че Съветът е публикувал своите заключения относно създаването на Европейски център по киберпрестъпност на 7—8 юни 2012 г.⁽²⁾ Съветът одобрява целите на съобщението, подкрепя създаването на центъра (наричан също така „ЕСЗ“) в рамките на Европол и използването на съществуващите структури за съвместна работа и в други области на престъпност, потвърждава, че ЕСЗ следва да служи като координационен център в борбата срещу киберпрестъпността, както и че ЕСЗ ще си сътрудничи тясно със съответните агенции и участници на международно равнище, и призовава Комисията заедно с Европол да доразвие обхвата на конкретните действия, които ще се изискват, за да може ЕСЗ да заработи до 2013 г. При все това в заключенията не се посочва значението на основните права при създаването на ЕСЗ, и по-специално защитата на данните.

3. Преди приемането на съобщението на Комисията ЕНОЗД получи възможност да отправи неофициални забележки относно проекта на съобщението. В своите неофициални забележки ЕНОЗД подчерта, че защитата на данните е съществен аспект, който следва да бъде взет предвид при създаването на Европейския център по киберпрестъпност (наричан по-долу „ЕСЗ“). За съжаление в съобщението не бяха взети предвид забележките, направени на неофициалния етап. Освен това в заключенията на Съвета се отправя искане да се гарантира, че центърът ще започне да функционира до следващата година. Поради това защитата на данните следва да бъде взета предвид при предприемане на следващите стъпки, което предстои да се случи съвсем скоро.

4. В настоящото становище се проучва значението на защитата на данните при създаването на ЕСЗ и се дават конкретни предложения, които могат да се вземат предвид при определянето на мандата на ЕСЗ и при законодателното преразглеждане на правната рамка за Европол. Поради това ЕНОЗД прие настоящото становище по собствена инициатива на основание член 41, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 45/2001.

1.2. Обхват на съобщението

5. В своето съобщение Комисията посочва намерението си да създаде Европейски център по киберпрестъпност като приоритет на Стратегията за вътрешна сигурност⁽³⁾.

6. В съобщението се прави неизчерпателен списък на няколко вида киберпрестъпления, върху която се очаква да се съсредоточи ЕСЗ: престъпления в кибернетичното пространство, извършени от организирани престъпни групи, по-специално такива, при които се реализират големи печалби, например онлайн измами, престъпления в кибернетичното пространство, които причиняват тежки щети на жертвите, например сексуална експлоатация на деца онлайн; както и престъпления в кибернетичното пространство, които засягат ключови системи за информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в Съюза.

7. По отношение на работата на Центъра в съобщението се изброяват четири основни задачи⁽⁴⁾:

- да служи като централно европейско информационно звено по въпросите на киберпрестъпността,
- да обединява на едно място европейски експертни знания в сферата на киберпрестъпността с цел да помогне на държавите-членки при изграждането на капацитет,

⁽¹⁾ В законодателството на ЕС не е дадено определение за киберпрестъпност.

⁽²⁾ Заключения на Съвета относно създаването на Европейски център по киберпрестъпност, 3172-ро заседание на Съвета по ПРАВОСЪДИЕ и ВЪТРЕШНИ РАБОТИ, Люксембург, 7 и 8 юни 2012 г.

⁽³⁾ Стратегията за вътрешна сигурност на ЕС в действие: пет стъпки към една по-сигурна Европа. COM(2010) 673 окончателен, 22 ноември 2010 г. Вж. също становището на ЕНОЗД относно това съобщение, публикувано на 17 декември 2010 г. (ОВ С 101, 1.4.2011 г., стр. 6).

⁽⁴⁾ Съобщение, стр. 4—5.

— да осигури подкрепа на държавите-членки при разследването на престъпления в кибернетичното пространство,

— да се превърне в колективен глас на европейските следователи в сферата на киберпрестъпността в рамките на правоприлагащите органи и съдебната система.

8. Обработваната от ЕСЗ информация ще бъде събрана от *възможно най-широк кръг публични, частни и отворени източници*, което ще обогати наличните данни на полицията, и ще се *отнася до дейности, свързани с престъпления в кибернетичното пространство, методи и заподозрени лица*. Освен това ЕСЗ ще си сътрудничи пряко с други европейски агенции и органи. Това ще се осъществява посредством участието на тези органи в програмния съвет на ЕСЗ, както и чрез оперативно сътрудничество, когато това е приложимо.

9. Комисията предлага ЕСЗ да се превърне в естествен канал за връзка между дейностите на Европол, свързани с престъпления в кибернетичното пространство, и на други международни полицейски части за борба с този вид престъпност. ЕСЗ също така трябва да се стреми да подобри координираните отговори в борбата срещу киберпрестъпността в сътрудничество с Интерпол и други стратегически партньори по света.

10. На практика Комисията предлага ЕСЗ да бъде създаден като част от Европол. ЕСЗ ще *бъде част от Европол* ⁽¹⁾ и следователно ще се подчинява на правния режим на Европол ⁽²⁾.

11. По мнение на Европейската комисия ⁽³⁾ основните новости, които ЕСЗ ще внесе в настоящите дейности на Европол, ще бъдат: i) увеличени ресурси за по-ефикасно събиране на информация от различни източници; и ii) обмен на информация с партньори извън правоприлагащата общност (основно от частния сектор).

1.3. Насоченост на становището

12. Целите на ЕНОЗД в настоящото становище са да:

— поиска от Комисията да разясни обхвата на дейностите на ЕСЗ, доколкото те са свързани със защитата на данните,

— оцени предвидените дейности в контекста на настоящата правна рамка на Европол, и по-специално тяхната съвместимост с рамката,

— подчертае приложимите аспекти, по отношение на които законодателят следва да разработи по-подробни разпоредби в контекста на бъдещия преглед на правния режим на Европол, така че да се гарантира по-високо равнище на защита на данните.

13. Становището е организирано по следния начин: в част 2.1 се съдържа допълнителна информация за причините, поради които защитата на данните представлява съществен елемент при създаването на ЕСЗ. В част 2.2 се разглежда съвместимостта на целите, определени за ЕСЗ в съобщението, с правния мандат на Европол. В част 2.3 се разглежда въпросът за сътрудничеството с частния сектор и международните партньори.

3. Заключение

50. ЕНОЗД счита борбата срещу киберпрестъпността за основен стълб при постигането на сигурност и безопасност в цифровото пространство и при създаването на необходимото доверие. ЕНОЗД отбелязва, че съблюдаването на режимите за защита на данните следва да се разглежда като неразделна част от борбата срещу киберпрестъпността, а не като пречка за нейната ефективност.

51. В съобщението се посочва създаването на нов Европейски център по киберпрестъпност в рамките на Европол въпреки наличието на Център по киберпрестъпност на Европол, който вече функционира от няколко години. ЕНОЗД би искал по-голяма яснота относно новия капацитет и дейностите, които ще разграничат новия ЕСЗ от съществуващия Център по киберпрестъпност на Европол.

⁽¹⁾ Както се препоръчва от проучването на осъществимостта, публикувано през февруари 2012 г., в което се оценяват различните възможни варианти (запазване на съществуващото положение, помешаване в Европол, собственост на/част от Европол, виртуален център). http://ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/crime/docs/20120311_final_report_feasibility_study_for_a_european_cybercrime_centre.pdf

⁽²⁾ Решение на Съвета от 6 април 2009 г. за създаване на Европейска полицейска служба (Европол) (2009/371/ПВР).

⁽³⁾ Съобщение за медиите от 28 март. Често задавани въпроси: Мандат на новия Европейски център по киберпрестъпност: MEMO/12/221 Дата: 28.3.2012 г. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/12/221>

52. ЕНОЗД съветва компетенциите на ЕСЗ да бъдат ясно определени, а не просто да бъдат изложени чрез позоваване на определението за „компютърно престъпление“, включено в настоящото законодателство за Европол. Освен това определянето на компетентността и предпазните мерки за защита на данните на ЕСЗ следва да представлява част от прегледа на законодателството за Европол. ЕНОЗД препоръчва Комисията да предвиди такава компетентност и предпазни мерки за защита на данните в мандата на центъра преди влизането в сила на новото законодателство за Европол. Те биха могли да включват:

- ясно определение с какви задачи по обработване на данни (по-специално дейности по разследване и оказване на оперативна подкрепа) може да се ангажира персоналот на центъра, самостоятелно или в сътрудничество със съвместни екипи за разследване, и
- ясни процедури, които от една страна гарантират зачитането на индивидуалните права (включително правото на защита на данните) и от друга страна осигуряват гаранции, че доказателствата са получени законно и могат да се използват пред съд.

53. ЕНОЗД счита, че обменът на лични данни от страна на ЕСЗ с „участници от възможно най-широк кръг публични, частни и общодостъпни източници“ предполага конкретни рискове за защитата на данните, тъй като те често ще включват обработване на данни, събрани с търговска цел и международно предаване на данни. Тези рискове са разгледани в действащото решение за Европол, в което се установява, че като цяло Европол не трябва да обменя данни пряко с частния сектор и само с някои специфични международни организации при наличието на много конкретни обстоятелства.

54. В този контекст и предвид значението на тези две дейности за ЕСЗ ЕНОЗД препоръчва да се предвидят подходящи предпазни мерки за защита на данните в съответствие със съществуващите разпоредби в решението за Европол. Тези подходящи мерки следва да бъдат включени в мандата, който предстои да бъде разработен от екипа за създаване на ЕСЗ (и по-късно в преработената правна рамка за Европол), като при никакви обстоятелства не следва да водят до по-ниско равнище на защита на данните.

Съставено в Брюксел на 29 юни 2012 година.

Peter HUSTINX

Европейски надзорен орган по защита на данните
